

Sygn. akt V KK 396/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Włodzimierz Wróbel

SSA del. do SN Marzanna Piekarska-Drażek (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **A. N.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 25 stycznia 2017 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 13 lipca 2016 r., sygn. akt V Ka .../16,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w K.

z dnia 26 października 2015 r., sygn. akt II K .../14

- 1. uchyla zaskarżony wyrok w pkt 2 w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie z pkt XXXVIII wyroku Sądu Rejonowego w K. o zasądzeniu od A.N. obowiązku naprawienia szkody i uchyla tę część wyroku Sądu Rejonowego w odniesieniu do A.N.;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata A. B., z Kancelarii Adwokackiej w K., kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych, w tym 23 % VAT, z tytułu nieopłaconej pomocy**

prawnej świadczonej z urzędu – za sporządzenie i wniesienie kasacji;

3. obciąża Skarb Państwa kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne.

UZASADNIENIE

W akcie oskarżenia, kończącym śledztwo w sprawie sygn. akt 2 Ds. .../14, prokurator oskarżył cztery osoby, w tym A.N., któremu zarzucono 14 przestępstw z art. 278 § 1 k.k. i art. 279 § 1 k.k., opisując je w pkt 28 – 42 aktu oskarżenia. W pkt 40 zarzucono oskarżeniem to, że w listopadzie 2008 r. w miejscowości J., działając wspólnie i w porozumieniu z ustalonymi osobami, zabrał w celu przywłaszczenia 2040 metrów kabla energetycznego powodując straty na kwotę 5. 620, 20 złotych na szkodę Energa S.A.

Sąd Rejonowy w K., wyrokiem z dnia 26 października 2015 r., w sprawie o sygn. akt II K .../14, uznał A.N. winnym zarzucanych mu czynów, w tym zarzutu 40 aktu oskarżenia, za który w pkt XIII wyroku Sąd Rejonowy skazał A. N. na podst. art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i art. 4 § 1 k.k. na karę roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności. W pkt XVI Sąd orzekł o karze łącznej obejmującej kary wymierzone w pkt XII, XIII, XIV i XV wyroku, zaś w pkt XXXVIII wyroku Sąd Rejonowy orzekł, na podst. art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., wobec dwóch oskarżonych, w tym A.N., solidarny obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę Energa S.A. kwoty 5.620,20 złotych.

Po rozpoznaniu apelacji, m.in. obrońcy oskarżonego A.N. oraz jednego z pokrzywdzonych, występującego w charakterze oskarżyciela posiłkowego, Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 13 lipca 2016 r., w sprawie sygn. akt V Ka .../16, zmienił wyrok Sądu Rejonowego w K. w stosunku do A. N. w ten sposób, że:

1. a. uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt 40 aktu oskarżenia, co do którego przyjęto, że został popełniony w nocy z 26 na 27 listopada 2008 r.,
- b. obniżył karę wymierzoną A. N. w pkt XIII wyroku do roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności,
- c. obniżył karę łączną wymierzoną oskarżonemu w pkt XVI zaskarżonego wyroku,

2. utrzymał w mocy wyrok w pozostałej części, a w pkt 3 i 4 Sąd Okręgowy orzekł o kosztach postępowania.

Kasację od powyższego wyroku wniósł obrońca A.N. zarzucając:

1. wewnętrzną sprzeczność wyroku Sądu Okręgowego uniemożliwiającą jego wykonanie polegającą na tym, że mimo uniewinnienia oskarżonego od zarzutu 40 a/o, utrzymano w mocy m. in. pkt XXXVIII wyroku Sądu Rejonowego, w którym orzeczono obowiązek naprawienia szkody, co stanowi obrazę art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.,
2. rażące naruszenie prawa materialnego, mające istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. poprzez utrzymanie w mocy obowiązku naprawienia szkody, mimo uniewinnienia oskarżonego.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w K. w zaskarżonej części, przyznanie wynagrodzenia obrońcy z urzędu oraz zwolnienie skazanego od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. wniesiono o uwzględnienie zarzutu kasacji ale wyłącznie w postaci zarzutu naruszenia art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 46 § 1 k.k. i uchylenie tej części wyroku Sądu Okręgowego, w której utrzymano w mocy wobec A. N. obowiązek naprawienia szkody wynikającej z zarzutu 40 a/o, od którego Sąd odwoławczy uniewinnił oskarżonego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy A.N. jest co do zasady oczywiście słuszna. Cechy tej nie eliminuje próba podważenia tej samej części wyroku Sądu Okręgowego w K. poprzez wskazanie dwóch podstaw jej wadliwości, z których tylko jedna może być prawidłowa i skuteczna. Za takową nie można uznać zarzutu naruszenia art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., a więc takiej sprzeczności w treści wyroku Sądu Okręgowego, która uniemożliwiałaby jego wykonanie. Wprawdzie zdarzenie uniewinnienia A. N. przez Sąd Odwoławczy, od zarzutu przestępstwa opisanego w pkt 40 aktu oskarżenia i przypisanego w pkt XIII wyroku Sądu Rejonowego, z utrzymaniem w mocy m. in. obowiązku naprawienia szkody wynikłej z tego przestępstwa, budzi skojarzenie rażącej sprzeczności i sytuacji alogicznej, jednak nie wywołuje skutku, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., tj. niemożności wykonania wyroku. Obydwie

strony postępowania karnego, czyli obrońca A. N. i prokurator, który słusznie uważa interpretację przywołanego przepisu przedstawioną w kasacji za błędną, odwołują się do utrwalonej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, a nawet tych samych judykatów (np. postanowienie SN z 30.12.2011 r., IV KK 403/11), wyciągając z nich odmienne wnioski. Stanowisko obrońcy nie jest jednak konsekwentne, skoro nie broni wyłącznie poglądu o istnieniu bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Wskazuje na to zarzut 2 kasacji, w uzasadnieniu którego skarżący przewiduje możliwość niepodzielenia jego poglądu o randze uchybienia, którego dopuścił się Sąd Okręgowy w postępowaniu odwoławczym.

Art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. dotyczy skrajnie sprzecznych rozstrzygnięć zawartych w wyroku, a więc takich które tyczą jednej osoby i tego samego czynu ale powodują przeciwstawne konsekwencje prawne, tak że wykonanie jednego rozstrzygnięcia powoduje unicestwienie drugiego, prowadząc do sprzeczności logicznej. Przykładami takich rozstrzygnięć są; skazanie i uniewinnienie oskarżonego za ten sam czyn w ramach tego samego wyroku, czy skazanie za ten sam czyn na różne kary. Błąd, którego dopuścił Sąd odwoławczy w sprawie A. N. nie stanowi tak radykalnej sytuacji, gdyż mimo jego istnienia rozstrzygnięcie o obowiązku naprawienia szkody jest wykonalne, acz pozbawione podstawy prawnej, co w przypadku egzekucji sądowej musiałby wykazać dłużnik. Wykonanie wyroku, w którym uniewinniono oskarżonego od popełnienia czynu zarzucanego w pkt 40 a/o, a równocześnie nie uchylono tego obowiązku, utrudnia wykonanie, tj. wprowadza dodatkowe komplikacje interpretacyjne przy wykonaniu rozstrzygnięcia wydanego na podst. art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., ale ostatecznie nie pozbawia strony i organów sądowych drogi wyjścia, choćby w postępowaniu egzekucyjnym, czy cywilnym. Ta sytuacja nie powoduje więc stanu niemożności wskazanego w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., dlatego zarzut kasacji oparty na tej podstawie nie był skuteczny.

Na uznanie zasługiwał wyłącznie drugi zarzut kasacji, mówiący o rażącym naruszeniu art. 46 § 1 k.k., który, na co słusznie wskazuje prokurator, winien towarzyszyć zarzutowi naruszenia art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. wskazującemu na niezbędną treść wyroku. Rozstrzygnięcie z pkt 2 wyroku Sądu Okręgowego w K., w którym utrzymano w mocy pozostałą część wyroku Sądu Rejonowego, poza uniewinnieniem A. N. od zarzutu 40 a/o i złagodzeniem kar z pkt XIII i XVI wyroku,

stanowi brak wywołujący konsekwencje prawne. Utrzymanie w mocy oznacza bowiem przystąpienie do wykonania wszystkich rozstrzygnięć Sądu I instancji objętych tym określeniem, w tym właśnie solidarnego obowiązku naprawienia szkody orzeczonego w pkt XXXVIII wyroku Sądu Rejonowego, dowodem czego jest obecnie fakt skierowania wyroku w tym zakresie do wykonania, o czym Sąd Rejonowy XI Wydział Wykonania Orzeczeń powiadomił oskarżonego i pokrzywdzoną spółkę (k. 1366). Ten praktyczny wymiar braku wyrażenia w wyroku Sądu Odwoławczego wszystkich konsekwencji uniewinnienia oskarżonego w postępowaniu odwoławczym, podważa zasadność poglądów o samoistnym wygasaniu skutków prawnych pierwotnego skazania oskarżonego, dlatego wniesienie kasacji było oczywiście zasadne. W zaistniałej sytuacji jedynie reakcja Sądu kasacyjnego może uporządkować sytuację prawną oskarżonego. Rażące naruszenie art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. spowodowało bowiem sytuację, w której osoba prawomocnie uniewinniona od zarzutu przestępstwa jest równocześnie zobowiązana do udziału w naprawieniu szkody nim spowodowanej, przez zapłatę na rzecz Energa S.A. kwoty 5.620,20 zł (solidarnie). Kasacja wprawdzie dotyczy wyroku Sądu Odwoławczego, który dopuścił się w pkt 2 wyroku, w części dotyczącej A. N., rażącego naruszenia prawa, jednak uchylenie wyroku w tym zakresie do ponownego rozpoznania jest nieuzasadnione, skoro równoczesne uchylenie rozstrzygnięcia z pkt XXXVIII wyroku Sądu Rejonowego konwaliduje ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie skutków uniewinnienia A. N. od zarzutu 40 a/o przez Sąd Odwoławczy.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Okręgowego w K. w pkt 2 – w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie z pkt XXXVIII wyroku Sądu Rejonowego o zasądzeniu od A. N. obowiązku naprawienia szkody, orzeczonego na podst. art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i uchylił tę część wyroku w odniesieniu do A. N.. Orzeczenie z pkt XXXVIII wyroku Sądu Rejonowego jest zaś prawomocne i wykonalne w odniesieniu do skazanego W. K.

Obrońcy wyznaczonemu z urzędu przyznano wynagrodzenie za sporządzenie i wniesienie kasacji, wg. stawki określonej Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dn. 28.09.2012 r. ze zm., § 14 ust 3 pkt 2.

Koszty postępowania kasacyjnego ponosi Skarb Państwa, zgodnie z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k.

kc